Førsteblad

1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28

Fylke: Sogn & Fjordane

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Selje

Emne: Drikk til Maten til Kvardag

Bygdelag: Barmöy

Oppskr. av: Sverre Barmen

Gard: Barmen

(adresse): Barmsünd

G.nr. 76 Br.nr. 10

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mjölk

1.) Mjölk brüker en i alt slag baade i suppe gröt. i Bröd naar en setter dem, om kvelden brödet blir meget bedre og kvitere av melk en, av vatn.
Ellers drikker en melk som tyste-drikke og som sül til gröt. Grauta-sül.
Naar en hadde mykje melk kokte en Melk, om morgenen istedet for Kaffe. til maten.

2.) Ja en, drak melk som tystedrik om Sommeren i varmen.
Det var no helst skjyr som var best ellers saüpblande.
til sürere det var til betre var det.
Naar ein jekk paa slaatteteien so var det, aa ta med seg ei span med skjör eller saüpblande og ha for haanden naar en blev tyst.
3) Ellers brüka folk og sette opp-

6178

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

melk i treringer. ti Römeringje i Sogn kaller dei det Römeask.

Den var god om sommeren i varmen. og kom det fremmende til gards saa var det aa traktere dem med Smaakaker og Römeringje det var so snerte i saa faa istand i en fart.

Öl.

4) För i tida var det fast skjik aa ha öl til slaatten. Det var godt öl dei laga. den eine grannen ville ha betre öll en den andre. So det var ikkje noke vatnsütl som karane miska ikop. spidsel eller tyning kallar dei det ikkje men lage en man tynt og svakt öl kalla grannane det for Slipavatn.
Det er ikkje kraft i Slipavatnet dit sa dei og flirte.
Nei ölet var sterkt og naade den som var tyrst og tok inn endel han blev snart tümelümsk i toppen

Kaffe.

5) Det er Sirka 50 aar siden folk tok til aa brüke kaffe. för den tid brende dei kon til kaffe Havre og bygg. og Rug. den siste var best

6) Det var ikkje so mykje pengar blant folk i gamle dagar. Og dei var sparsomere då en no. Em

6178

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

maatte og Vende og snu paa — skjilingene Kjöpe Kaffi var luksus som bare dei. som ville vare större en dei andre. kjöpte.
Men lit efter kvart jek då kaffen over til kvarmansdrik. Kaffe har no vore brukt i 40 aar

7)
No drikker en kaffe 2 ganger om dagen til frukost og non. Ja om tid og anna til kvelds også i alfall naar det var jester.

8. Ja vi lagar kafien soleis vi kokar opp vatn i en kaffikjel naar vannet kokar maler vi en slumps kaffe finmalt og slaar oppi. Det staar saaleis aa trekker et kvarter eller så vorefter den serveres med ~~fot~~ flöte og stykkesuker til. (Kaffesukker som vi seier)
Nei salt i kafien bruker vi ikkje ikkje eggeskal heller.

Dei gamle var flinke aa spaa i grut. isar var jentene ivrige aa faa vite noke om seg. Dei kvalde koppane efter dei har drike kaffe nei först riste dei godt gruggit rünt koppen så kvalde dei han paa fatet

Det var et troskyldigt tidsfordriv men det som verre er. at endel har

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

6178

paa saadant enno og er ivrige for aa bli spaade.

Spaakjaringja sist sjaa mykje i grutet at dei fekk brev, hadde stevnemöter med den og den lys eller mörk.

Lykelig i ekteskap mange born osv osv.

Lykke med alt, og alle

9) Ja dei gamle hadde altid kaffisukker staaande paa bordet naar dei drak kaffi.
Det var store skell med ornament paa gamalt ervegods frå oldefedrenes tid.
fleirfoldige mansaldrar sidan. Sukker-et var kjöpt ferdigt frå Handelsmannen. No kaller dei det Rafinade

10.) Vi har flöite oppi kaffen i Jestebud. men til kvardags brukes berre ferskemilk.
Elers må man i mangel av begge disse hole kjöpt flötebokser boksemilk til Kaffen

Te.

11.) Ja stundom men det skal so mykje sukker til. Det er helst til kvelds om Söndagene. ellers i selskaper osv.
Te har vore nytta i fleire generasjoner

6178

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Til kvardags er her ikkje nokon
som eg veit som brúker te.

Ja heimelaga te brukes her
tórka solbærblad disse må plúkkes
för Jonsok og törkes over svak varme

somme lagar te av törka Epleskal
det og skal være, grepa, greie.

12). Brennevin

För i gamle dager brúktes mykje
Brennevin det var aa ta seg en
dram för en jekk paa arbeidet.
Det kvikka oppi humöret. Og reinska
halsen.
Sjelden var dei gamle so forkjöla
som ungdommen no. Det er avhold
og maateholdd paa alle maater.
snue og forkjölelse, annakvart meneskje
og laake og sjuke er dei til stadigheit.

Det seiest om gamlekarane at dei hadde
Brennevinsflaska staaande paa bordet.
naar han og drengen jekk paa arbeid
skjenkte han kvar sin dram för dei
jekk.
Dei var like gode karer fordio. Om
dei tok en dram!"

Nyere. Drykk..

13) Ikkje so mykje no er det brúkt
av kjöpeöl til daglig brúk. ialfall
ikkje Vörteröl. Det var mest Baköl.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

6178

Men denne sort er ikkje å faa at no.

Folk lager for det meste sét öl sjöl det blir likegodt som kjöpeöl

For en 30 aar siden var det ganske almindelig at folk her bryggja til kvar blaatona ei og 2 tunne heimeöl det var god tystedrikk.

No er tyngda av folkjet avhaldsfolk og drikker berre vatn og mjelk.

Men i indre Nordfjord er den gamle skjikken enno halde vedlikke.

Det kan selvsagt forkomme at en kjöper vörteröl paa Butikane. og faar en og anna halvkassa frå Bryggeriä men svart sjeldent.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING